ЗМІСТ

стор.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ 6
ПЕРЕДМОВА 7
ГЛАВА 1 ОЗНАКИ, ПРИНЦИПИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА 9
1.1 Інформаційне суспільство: визначення, проблемні питання формування та розвитку 9
1.1.1 Інформаційне суспільство – новий етап розвитку цивілізації 9
1.1.2 Інформаційне суспільство – як мета України 16
1.2 Інформаційний простір – головна субстанція сучасного інформаційного суспільства 24
1.2.1 Основні види інформаційного простору, його ознаки, складові та функції 26
1.2.2 Основні характеристики інформаційного простору 27
1.2.3 Основи формування єдиного інформаційного простору 35
1.3 Роль та місце інформації в системі забезпечення функціонування сучасного інформаційного суспільства 41
1.3.1 Категорії інформації та її способи її класифікація 44
1.3.2 Властивості інформації та міри її вимірювання 51
1.3.3 Загрози безпеки інформації та можливі методи їх реалізації 56
1.4 Інформаційні системи та їх внесок у становлення сучасного інформаційного суспільства 60
1.4.1 Підходи до класифікації ІС за функціональною ознакою та ознакою структурованості завдань 62
1.4.2 Мета та принципи створення АІС. Їх основні завдання і функції 67
1.4.3 Типова структура та склад АІС 71
1.5 Інформаційні технології в системі функціонування сучасного інформаційного суспільства 80
1.5.1 Рівні розгляду та методології застосування ІТ. Їх переваги і недоліки 84
1.5.2 Класифікація автоматизованих інформаційних технологій 87
Висновки до першої глави 100
Запитання для самоконтролю 102
ГЛАВА 2 КІБЕРПРОСТІР ТА МЕРЕЖА INTERNET: СТАНОВЛЕННЯ, СТРУКТУРА, ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ... 105
2.1 Кіберпростір: визначення, система відношень, загрози та актори 106
2.1.1 *Кібернетичне протиборство, як головна ознака сучасного кіберпростору* 115
2.2 Глобальна комп'ютерна мережа Internet, як передвісник формування

кіберпростору та його головних компонент 123
2.2.1 Історія створення й становлення мережі Інтернет 124
2.2.2 Технологічні особливості та організаційна структура Інтернету . 129
2.2.3 Територіальна структура Інтернет 137
2.2.4 Причини уразливості мережі Інтернет 142
2.3 Організація пошуку, збору і добування інформації в мережі Інтернет .. 144
2.3.1 Засоби пошуку, збору та добування інформації 144
2.3.2 Метод проведення інформаційного пошуку та процедура його реалізації 162
2.4 Процедури первинної обробки відкритої та відносно відкритої інформації, її аналізу і синтезу 169
2.4.1 Методи підтримки прийняття інформаційних рішень 179
2.4.2 Засоби та алгоритм обробки інформаційних матеріалів ЗМІ 187
2.5 Автоматизація процесів збереження і розповсюдження інформації. Класифікація та принципи створення систем електронного документообігу 190
2.5.1 Призначення, завдання, та принципи створення СЕД 192
2.5.2 Класифікація систем електронного документообігу 193
2.5.3 Особливості вибору та впровадження СЕД 198
Висновки до другої глави 215
Запитання для самоконтролю 218
ГЛАВА 3 СИСТЕМА БЕЗПЕКИ ІНФОРМАЦІЙНОГО І КІБЕРПРОСТОРІВ: ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК 220
3.1 Національна безпека України: реалії та перспективи 222
3.1.1 Визначення та основні категорії теорії національної безпеки 223
3.1.2 Характеристика основних рівнів та видів національної безпеки..... 233
3.2 Роль і місце інформаційної безпеки у загальній системі нацбезпеки . 237
3.2.1 Концептуальна модель ІБ, етапи її реалізації та методи вирішення 239
3.2.2 Загрози інформаційній безпеці. Класифікація та методи реалізації 242
3.2.3 Критерії класифікації загроз ІБ та функціональних послуг 246
3.3 Роль та місце кібернетичної безпеки у загальній системі нацбезпеки ... 251
3.3.1 Заходи України щодо створення сучасної системи кібербезпеки 258
3.4 Інциденти інформаційної і кібербезпеки: характерні ознаки та проблемні аспекти 273
3.4.1 Поняття, ознаки та основні метрики оцінювання інцидентів інформаційної безпеки 273
3.4.2 Аналіз впливу інцидентів на функціонування сучасної інфосфери ... 281
3.4.3 Процес управління інцидентами інформаційної безпеки в організаційно-технічних системах 287
3.4.4 Нормативно-правове забезпечення процесу управління

інцидентами ІБ 305
3.5 Еволюція та особливості реалізації атак в ІКС. Основні напрями захисту інформації в інформаційному і кіберпросторах 308
3.5.1 Класифікація кібератак 309
3.5.2 Заходи протидії деструктивному впливу кібератак 324
Висновки до третьої глави 330
Запитання для самоконтролю 331
ГЛАВА 4 ЗАСОБИ ТА СПОСОБИ БОРОТЬБИ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ І КІБЕРПРОСТОРАХ 334
4.1 Інформаційна боротьба: основні цілі та методи їх досягнення ... 335
4.1.1 Аспекти інформаційної боротьби 335
4.1.2 Інформаційне протиборство, як головна форма інформаційної боротьби 338
4.1.3 Оцінка ефективності інформаційної боротьби 349
4.2 Кібервійна та кібертероризм, як одні з найбільших загроз сучасності 351
4.2.1 Визначення та головні аспекти ведення кібервоєн 351
4.2.2 Кібертерроризм: прояви і тенденції поширення, можливі заходи протидії 360
4.3 Досвід застосування інформаційної та кібернетичної зброї у ході останніх конфліктів сучасності 371
4.3.1 Участь КНР у світовому протистоянні в інформаційній сфері 372
4.3.2 Участь Росії в інформаційних і кіберконфліктах сучасності: Чечня, Грузія, Естонія, Україна 375
4.3.3 Інформаційне і кіберпротиборство між США, Росією та Китаєм 388
4.4 Заходи провідних країн світу щодо захисту власної інформаційної сфери від деструктивного кібернетичного впливу 391
4.4.1 Заходи США щодо захисту власного кібернетичного простору ... 391
4.4.2 Заходи керівництва НАТО щодо захисту кібернетичного простору Північноатлантичного альянсу 401
Висновки до четвертої глави 413
Запитання для самоконтролю 416
ПІСЛЯМОВА 418
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 420
Додаток А Проблемні питання у розвитку інформаційого суспільства України та пропозиції щодо їх вирішення (витяг) 432
Додаток В Перелік основних термінів та визначень 444